

Eerder Aanvragen: korte uitleg

Aanleiding

Netbeheerders reserveerden voorheen transportcapaciteit voor kleinverbruikaansluitingen; netcongestie was hierdoor nog minder voelbaar voor kleinverbruikers. Per 1 juli 2026 wordt een integrale wachtlijst ingevoerd en krijgen ook kleinverbruikers te maken met een wachtlijst in congestiegebieden. Vanaf 1 juli wordt het vermogen uit de reservering voor kleinverbruik stapsgewijs vrijgegeven aan de wachtlijst. Omdat woningbouw, collectieve woonvormen en onderwijshuisvesting vaak lange doorlooptijden kennen, biedt het nieuwe maatschappelijk prioriteringskader van de ACM de mogelijkheid om eerder in het planproces transportcapaciteit aan te vragen voor woningbouw en onderwijs. Deze nieuwe werkwijze noemen we Eerder Aanvragen.

Het ministerie van EZK, het ministerie van BZK, de ACM, IPO, VNG en Netbeheer Nederland werken samen aan de nieuwe werkwijze van Eerder Aanvragen. **Vanaf 1 oktober 2026 kunnen de eerdere aanvragen ingediend worden.** Dit betekent dat een gemeente vóór 1 oktober duidelijk moet hebben voor welke projecten ze voor de komende tien jaar aansluitingen met transportcapaciteit willen aanvragen.

Oproep aan gemeenten en ontwikkelaars

De mogelijkheid om eerder transportcapaciteit aan te kunnen vragen vergt een volledig nieuwe werkwijze. Er wordt hard gewerkt om alle vragen bij deze nieuwe werkwijze uit te werken. Dit heeft hoge prioriteit, maar kost tijd. Omdat het eerder aanvragen per 1 oktober 2026 mogelijk wordt, is er geen tijd om daarop te wachten. Gemeenten en ontwikkelaars moeten en kunnen nú al aan de slag met de stappen in het proces die al wél bekend zijn. Op die manier kan iedereen zich voorbereiden om op 1 oktober 2026 klaar te staan voor het indienen van alle woningbouw aanvragen bij de netbeheerder. Per 1 januari 2027 kunnen ook niet-prioritaire partijen aanspraak maken op netcapaciteit. Om de woningbouwopgave zoveel mogelijk te realiseren met de schaarse netcapaciteit is het daarom cruciaal om op per 1 oktober deze aanvragen in te dienen, zodat deze vóór 1 januari 2027 afgehandeld kunnen worden door de netbeheerders. In bijgevoegde procesbeschrijving wordt uitgelegd hoe het proces er straks op hoofdlijnen uitziet en met welke acties gemeenten en ontwikkelaars al aan de slag kunnen. Ook is benoemd waarover nog het gesprek wordt gevoerd.

Het belangrijkste is dat gemeenten en ontwikkelaars gezamenlijk aan de slag gaan met het volgende:

1. Maak een projectenlijst met alle geplande woningbouw, collectieve woonvormen¹ en onderwijshuisvestingprojecten die in de komende 10 jaar gerealiseerd gaan worden. Controleer ook voor welk van deze projecten al transportcapaciteit is aangevraagd of verkregen bij de netbeheerder.
2. Verzamel in voorbereiding op het doen van een transportcapaciteitaanvraag de benodigde informatie voor deze projecten. Hierbij moeten ook collectieve voorzieningen en kleinschalige onlosmakelijk verbonden activiteiten meegenomen worden (zie bijlage A en C van de procesbeschrijving).
3. Verzamel de benodigde bewijslast voor het aanvragen van prioriteit (zie bijlage B van de procesbeschrijving).

Welke processtappen zijn nog onbekend?

- Capaciteit vastleggen: voor eerder aanvragen wordt een nieuw type overeenkomst ontwikkeld met daarin afspraken over de toegekende capaciteit aan een project. Voor het zomerreces verwachten de netbeheerders een voorbeeldovereenkomst te kunnen delen met VNG, waarin ook de laatste details zijn opgenomen.
- Gecoördineerd aanvragen (t.b.v. de juiste volgorde van toekenning de komende jaren): coördinatie is essentieel om te borgen dat de meest concrete projecten die op korte termijn gerealiseerd worden, ook als eerste worden aangevraagd en daarmee als eerste aanspraak maken op netcapaciteit. Het doel is om voor het zomerreces helderheid te bieden hoe we dit willen coördineren en wat dat betekent voor de aanvraagvolgorde.
- Bij het aanvragen van transportcapaciteit voor woningbouw is het ook van belang om transportcapaciteit aan te vragen voor functies zoals straatverlichting en rioolgemalen. De koppeling van aanvragen in het aanvraagproces en de link met 'kleinschalig en onlosmakelijk verbonden activiteiten' wordt nog uitgewerkt. Een toelichting hierop is te vinden in de procesbeschrijving (dit is een ander document).

Oproep

Om zoveel mogelijk concrete woningbouwprojecten te kunnen realiseren is het dus cruciaal dat gemeenten aan de slag gaan met bovengenoemde stappen. Op deze manier zijn gemeenten voorbereid om vanaf 1 oktober aanvragen van transportcapaciteit in te dienen bij de netbeheerders en houden we zoveel mogelijk voortgang in de woningbouwrealisatie binnen de schaarse netcapaciteit. In de komende periode zal stapsgewijs aanvullende informatie steeds breed worden gecommuniceerd.

¹ Zie tabel vier van het [maatschappelijk prioriteringskader](#)